

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

21 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut și avocatul Tăbîrță Adrian în numele inculpatului, prin care se solicită casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, în cauza penală în privința lui:

Nedelcu Constantin xxx, născut la
xx.xx.xxxx, originar și domiciliat în xxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.09.2016 - 14.12.2016;

Instanța de apel: 09.01.2017 - 16.03.2017;

Instanța de recurs: 23.05.2017- 21.06.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 14 decembrie 2016, *cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală*, Nedelcu Constantin a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 4 (patru) ani, cu ispășirea acesteia în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 3 (trei) ani.

S-a încasat de la Nedelcu Constantin în beneficiul statului cheltuielile de judecată în sumă de 1 718 (una mie șapte sute optsprezece) lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că Nedelcu Constantin, la 13.02.2016 aproximativ ora 17.40, fiind treaz, cu permis de conducere, în mun. Chișinău, pe str. Mircești din direcția str. Petricani în direcția șos. Balcani, conducea autovehiculul de model „Great Wall Ilover” cu numărul de înmatriculare XX XX xxx, iar în timpul deplasării, ajungând la trecerea pentru pietoni amplasată în nemijlocita apropiere de stația de transport public de pe str. Mircești, mun. Chișinău și semnalizată prin aplicarea marcajului rutier 1.14.1 și indicatorului 5.40.1 (trecere pentru pietoni), n-a manifestat prudență sporită la trafic, a ignorat flagrant cerințele pct. 11 lit. f) a Regulamentului Circulației Rutiere care prevede, că „conducătorul de vehicul, este obligat la trecerile pentru pietoni cu circulația neregulată să cedeze trecerea pietonilor aflați în traversarea drumului pe partea carosabilului în direcția de mers a vehiculului”, precum și cerințele pct.45 al RCR, care prevede, că „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în

conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului" și ca urmare a comis tamponarea pietonilor Filatov Anatoli, a.n. xx.xx.xxxx și Cuculescu Ludmila, a.n. xx.xx.xxxx, care traversau partea carosabilă la trecerea pentru pietoni, din partea dreaptă spre stânga, conform direcției de deplasare a automobilului condus de către Nedelcu Constantin. În urma impactului de circulație pietonului Filatov Anatoli i-au fost cauzate traumă cranio-cerebrală deschisă, traumă toraco-abdominală închisă, traumă vertebro-medulară închisă, fractură deschisă a oaselor gambei drepte, leziuni care se califică ca vătămare gravă a integrității corporale, iar pietonului Cuculescu Ludmila, traumă cranio-cerebrală închisă, traumă toraco-abdominală închisă, fracturi costale directe și indirecte bilateral, traumă vertebro-medulară închisă, traumă închisă a bazinului, traumă a membrelor superioare și inferioare, care de asemenea se califică ca vătămare gravă a integrității corporale, în urma cărora ambii pietoni au decedat la locul comiterii accidentului.

Acțiunile inculpatului au fost calificate în baza art. 264 alin.(5) Cod penal, pe semnele calificative, *încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a cauzat din imprudență decesul a două persoane.*

3. Sentința instanței de fond a fost atacată cu apel de către avocatul Amihalachioaie Gheorghe în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite lui Nedelcu Constantin să fie suspendată condiționat pe un termen de probă.

În motivarea apelului, apărarea a indicat că instanța de judecată nu s-a expus în sentință asupra opiniei părții apărării privind aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal. Invocând că nu sunt careva circumstanțe agravante, instanța a enumerat un șir de circumstanțe atenuante, stabilind totuși inculpatului pedeapsă privativă de libertate, fără a argumenta cumva concluzia că ar fi rațională executarea pedepsei de către inculpat.

Astfel, instanța la stabilirea pedepsei a luat în considerație doar faptul că în urma infracțiunii au decedat 2 persoane, însă această concluzie nu poate fi luată în calcul la stabilirea pedepsei deoarece este indicată în dispozițiile alin. (5) al art. 264 Cod penal în calitate de semn calificativ al infracțiunii imputate inculpatului și aceasta contravine prevederilor alin. (2) al art. 77 Cod penal și pct. 3 al Hotărârii Plenului CSJ nr. 16 din 31 mai 2004 „Cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale”.

Infracțiunea săvârșită de Nedelcu Constantin, conform art. 16 Cod penal, se consideră gravă, însă este una din imprudență și ținând seama de circumstanțele atenuante

și de personalitatea inculpatului, care pentru prima dată se trage la răspundere penală de săvârșirea unei infracțiuni din imprudență, are vârsta de 21 de ani, se caracterizează pozitiv, se căiește sincer de cele comise, a reparat prejudiciul material și moral părților vătămate, s-a autodenunțat și având în vedere prevederile art. 61 Cod penal, apelantul consideră că nu este rațional ca inculpatul să execute pedeapsa aplicată și nu sunt careva interdicții privind aplicarea art. 90 Cod penal, astfel ar fi posibilă continuarea de către inculpat a studiilor la Universitatea de Stat din Republica Moldova, în prezent fiind student la anul III.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, s-a admis apelul apărătorului Amihalachioaie Gheorghe în numele inculpatului cu casarea sentinței, inclusiv din oficiu, în partea în care s-a dispus încasarea din contul lui Nedelcu Constantin în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 1 718 lei.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a reținut că la pronunțarea sentinței, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul a săvârșit anume infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Referitor la motivele invocate de avocat în apelul său, Colegiul a menționat că acestea nu pot fi reținute deoarece la numirea tipului și măsurii de pedeapsă inculpatului instanța a ținut cont pe deplin de prevederile art. 6, 7, 61, 75 - 78 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de persoana inculpatului care nu are antecedente penale, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, considerând că corectarea și reeducarea ultimului este posibilă doar cu privarea lui de libertate.

În opinia instanței de apel, față de inculpat s-a aplicat o pedeapsă echitabilă, deoarece infracțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, ce s-a soldat cu decesul a două persoane, atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligație impusă fiecărui conducător de transport, care este mijloc de pericol social sporit pentru viața și sănătatea nu numai însuși a șoferului, dar și a altor participanți la trafic. Mai mult ca atât, inculpatul a comis accidentul rutier la trecerea de pietoni, astfel manifestând o sfidare totală a regulilor de circulație, conform cărora în zona trecerilor de pietoni conducătorul auto trebuie să cedeze trecerea pietonilor, să manifeste prudență sporită, prin urmare, instanța de fond a aplicat inculpatului o pedeapsă proporțională faptelor comise.

Argumentele apărării referitor la faptul că inculpatul este student, are 21 de ani, se caracterizează pozitiv și se căiește sincer de cele comise, nu au fost reținute de către Colegiu ca fiind suficiente pentru aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, or rezultatul

acțiunilor acestuia indică la atentarea siguranței circulației rutiere, iar ca rezultat al faptei prejudiciabile a survenit decesul a două persoane.

Consecvent, Colegiul a menționat că sentința urmează a fi casată în partea în care s-a dispus încasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 1 718 lei, relevând că prin ordonanța din 17.02.2016, emisă de OUP al SUPAR al SCAUP a DP mun. Chișinău, locotenent de poliție, Victor Enachi a fost dispusă efectuarea expertizei medico-legale, iar potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 33D/361, cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizei au constituit suma de 876,00 lei, de asemenea, prin ordonanța din 19.02.2016, emisă de OUP al SUPAR al SCAUP a DP mun. Chișinău, locotenent de poliție, Victor Enachi a fost dispusă efectuarea expertizei medico-legale, iar potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 37D/362, cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizei au constituit suma de 842,00 lei.

Prin urmare, raporturile de expertiză indicate au fost dispuse, având la bază dispozițiile imperative prevăzute la art. 143 Cod de procedură penală, astfel, instanța a reiterat că alin. (2) al normei indicate prevede că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, circumstanțe ignorate de instanța de fond. Drept urmare, s-a indicat că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Expertizele medico-legale au fost ordonate de către organul de urmărire penală în vederea constatării existenței leziunilor corporale a defunctului Filatov Anatolii și a defunctei Cuculescu Liudmila și dacă leziunile depistate puteau să survină în urma circumstanțelor enunțate de OUP, prin urmare, acestea sunt acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii care sunt puse în sarcina părții acuzării. Astfel, s-a constatat că efectuarea expertizelor judiciare reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statutului.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. Procuror, care invocând prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acesteia, doar în partea ce ține de neîncasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, cu menținerea în această parte a sentinței instanței de fond, pe motiv că instanța la emiterea deciziei nu a ținut cont de prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală care stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile de judecată, soluția instanței de apel fiind greșită.

5.2. Avocatul Tăbîrță Adrian în numele inculpatului, care invocând prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri, în partea aplicării pedepsei și anume în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite lui Nedelcu Constantin a fi suspendată condiționat pe un termen de probă.

În susținerea recursului sunt indicate aceleași motive expuse în cererea de apel declarată în numele inculpatului.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea sunt vădit neîntemeiate din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

Referitor la recursul declarat de procuror, Colegiul reține că ultimul indică ca temei de drept întru casarea deciziei recurate pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală și anume că, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Însă, Colegiul menționează că acest temei nu și-a găsit confirmare în urma cercetării materialelor cauzei, cu atât mai mult că recurentul invocă de fapt dezacordul cu soluția instanței de apel prin care cheltuielile de judecată în mărime de 1718 lei, pentru efectuarea expertizelor medico-legale ale victimelor, se trec în contul statului.

Instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 229 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, care stipulează că *cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului și instanța poate elibera de aceste cheltuieli, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.*

Concomitent, soluția instanței de apel este susținută și de prevederile art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, adică cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Colegiul menționează că, argumentele invocate de către recurent în susținerea solicitării înaintate sunt neîntemeiate, deoarece cheltuielile judiciare au fost pentru efectuarea rapoartelor de expertiză medico-legală ale victimelor, iar art. 143 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, prevede că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea cauzei morții.

Tot aici, Colegiul penal consideră necesar de a se referi și la prevederile alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, care stipulează că *plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul bugetului de stat*, de aceea, instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a casa sentința contestată în latura civilă, privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

Referitor la recursul declarat de avocatul Tăbîrță Adrian în numele inculpatului, Colegiul reține că acesta în recursul declarat a indicat alin. (1) pct. 6) al art. 427 Cod de procedură penală, normă de drept ce prevede că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului dacă instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în*

apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, însă reieșind din textul și solicitările recursului, Colegiul va deduce că motivele acestuia se încadrează în prevederile art. 427 alin. (1) pct.10) Cod de procedură penală care stipulează că hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs menționează că, prevederile la care se referă autorul recursului nu sunt aplicabile din punctul de vedere al prezenței erorii de drept, care ar servi ca temei de implicare a instanței în sensul casării deciziei instanței de apel.

Colegiul reține că, recurentul deși este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, critică decizia contestată doar în partea ce ține de pedeapsa stabilită, considerând-o prea aspră, solicitând aplicarea unei pedepse non private de libertate.

După cum s-a menționat, temeiul pentru recurs semnalat de recurent nu este incident în prezenta cauză, iar instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei în privința inculpatului, stabilite conform sancțiunii articolului incriminat, iar în sprijinul statuării respective se relevă următoarele.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

Astfel, conform alin. (1) art. 75 Cod penal, *persoanei recunoscută vinovată de săvârșirea unei infracțiuni, inclusiv prin procedura de judecare în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului Cod și în conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.*

De asemenea, se reține că la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvârșite, care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmând ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite.

La stabilirea categoriei și mărimii pedepsei, instanțele de fond au ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia.

În conformitate cu art. 61 Cod penal, *pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.*

În speță, instanța de apel corect a ajuns la concluzia că față de inculpat s-a aplicat o pedeapsă echitabilă, deoarece infracțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, ce s-a soldat cu decesul a două persoane, atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligație impusă fiecărui conducător de transport, care este mijloc de pericol social sporit pentru viața și sănătatea nu numai însuși a șoferului, dar și a altor participanți la trafic, mai mult, inculpatul a comis accidentul rutier la trecerea de pietoni, manifestând astfel o sfidare totală a regulilor de circulație.

Instanța de recurs precizează că argumentele expuse de recurent întru casarea deciziei recurate sunt neîntemeiate, or faptul că inculpatul este student, are 21 de ani, se caracterizează pozitiv și se căiește sincer de cele comise, nu pot servi ca circumstanțe pentru aplicarea art. 90 Cod penal deoarece nicidecum nu au legătură cu faptele comise de el și nici nu caracterizează inculpatul ca pe o persoană responsabilă pentru acțiunile sale, iar recunoașterea vinovăției care atrage incidența procedurii simplificate, nu poate fi valorificată ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art. 76 alin.(1) lit. f) Cod penal, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept să i se acorde o dublă valență juridică.

După cum rezultă din textul deciziei atacate, Colegiul constată că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus la casarea parțială a sentinței instanței de fond, or în fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune, având în vedere și faptul că verificând hotărârea atacată în raport cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, temeiuri de casare a acesteia nu s-au stabilit.

Reieșind din cele expuse, Colegiul concluzionează că instanțele de fond au pronunțat o decizie legală, întemeiată și motivată prin stabilirea în privința inculpatului a unei pedepse privative de libertate, pedeapsă care răspunde scopului de corectare și reeducare a inculpatului prevăzut de art. 61 Cod penal, care va duce la formarea unei atitudini

pozitive a acestuia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale, iar argumentul invocat de recurent privind aplicarea pedepsei non privative de libertate, urmând a fi declarat ca neîntemeiat.

În urma celor expuse, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurenți ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, iar solicitările recurenților nu au suport probatoriu și contravin probelor administrate în cauză, prin urmare soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursurile declarate sunt inadmisibile fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina și avocatul Tăbîrță Adrian în numele inculpatului, prin care se solicită casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, în cauza penală în privința lui *Nedelcu Constantin*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 21 iunie 2017.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun